

NAAR EEN GROENE EN SOCIALE WERELDSTAD

VERKIEZINGSPROGRAMMA
ROTTERDAM
2010 - 2014

GROENLINKS
ZIN IN DE TOEKOMST

ROTTERDAM.GROENLINKS.NL

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING	3
ZIN IN DE TOEKOMST: NAAR EEN GROENE EN SOCIALE WERELDSTAD	5
NAAR EEN SOCIALE WERELDSTAD	7
WERK VOOR IEDEREEN	7
DIVERSITEIT ALS KRACHT	8
BETROKKEN BEWONERS	9
TOEGANKELIJKE ZORG	9
BRUISENDE KUNST EN CULTUUR	10
SPORTIEVE WIJKEN	11
IMPULS VOOR HET ONDERWIJS	11
RUIMTE VOOR JONGEREN	12
EFFECTIEF VEILIGHEIDSBELEID	13
INTERNATIONALE SOLIDARITEIT	14
NAAR EEN GROENE WERELDSTAD	15
AMBITIEUS KLIMAATBELEID	15
DUURZAME HAVEN	15
INNOVATIEVE ECONOMIE	16
RUIMTE VOOR GROEN EN WATER	16
AANTREKKELIJKE WOONSTAD	17
DUURZAME GEMEENTE	17
AANDACHT VOOR DIEREN	18
VOORRANG VOOR DE FIETS	18
SNEL EN GOEDKOOP OPENBAAR VERVOER	19
SCHONE AUTO'S EN VRACHTWAGENS	19
SOLIDE FINANCIËN	22
COLOFON	24

SAMENVATTING

GROENLINKS WIL EEN DUURZAAM EN SCHOON ROTTERDAM. NU EN IN DE TOEKOMST. DE STAD IS SOCIALER, VEILIGER EN KENT GEEN ARMOEDE. DE MENSEN HEBBEN EEN GOEDE VERHOUDING MET ELKAAR EN DE NATUUR.

NAAR EEN SOCIALE WERELDSTAD

1 Werk voor iedereen

GroenLinks wil talenten de kans bieden zich te versterken. Wie dat nodig heeft krijgt extra ondersteuning: Wie dat nodig heeft krijgt extra ondersteuning: Wie de taal wil leren, wie door schulden niet verder komt, wie een handicap heeft. Wie langdurig naar werk zoekt krijgt begeleiding van een mentor.

2 Diversiteit als kracht

Voor GroenLinks vormt de culturele diversiteit een verrijking, de basis van een kosmopolitische stad. Dit moet zichtbaar zijn in het personeelsbeleid van de gemeente. Discriminatie wordt aangepakt. Rotterdam staat op de kaart als homovriendelijke stad.

3 Burgers beter betrekken

Projecten in de woonomgeving kunnen goed met de bewoners besproken worden. GroenLinks wil meer geld in de gemeente en deelgemeenten voor burgerinitiatieven. Formulieren en procedures in de gemeente worden begrijpelijker vormgegeven.

4 Toegankelijke zorg

Zorg moet voor iedereen toegankelijk zijn. Rijk of arm. Voor cliënten in de zorg wordt de inspraak verbeterd. GroenLinks wil meer opvangplaatsen voor zwerfjongeren. De drempels voor gehandicapten in gebouwen en openbaar vervoer dienen te verdwijnen.

5 Bruisende kunst en cultuur

Rotterdam heeft behoefte aan meer 'culturele broedplaatsen' voor kunstenaars en creatieve ondernemers. GroenLinks wil dat kunst haar weg vindt naar de openbare ruimte. Ruimere openingstijden voor horeca en vergroten de levendigheid van de stad.

6 Sportieve wijken

Op wijkniveau wil GroenLinks sportvoorzieningen voor iedereen. Trapveldjes en skatebanen worden aangelegd. Sportverenigingen worden uitgedaagd en ondersteund bijzonder talent op te sporen en te ontwikkelen. Elke basisschool krijgt een sportdocent.

7 Impuls voor het onderwijs

GroenLinks wil een verdubbeling van het aantal Brede Scholen, waarin jongeren hun talenten beter ontwikkelen. Extra geld is nodig voor digitale leermiddelen en voor de scholen in kwetsbare wijken. Hogescholen en de Universiteit moeten meer zichtbaar zijn in de stad.

8 Ruimte voor jongeren

Door jongeren actief bij het jeugdbeleid te betrekken en actief te laten participeren kun je beter inspelen op hun behoeften. Stel de jongerencentra juist open als ze vrij zijn van school of werk. GroenLinks wil voor meiden 10 extra meidenvilla's verspreid in de stad.

9 Effectief veiligheidsbeleid

GroenLinks staat voor minder repressie en meer handhaving van regels en wil daarom buurtagenten. Meer aandacht voor de slachtofferhulp is nodig. Bovendien willen we een betere reclassering voor ex-gedetineerden.

10. Internationale solidariteit

GroenLinks wil dat Rotterdam bij handelsmissies aandacht heeft voor mensenrechten. Er mag geen versoepeling komen van maatregelen op het gebied van het klimaat in 'Europa'. En geen privatisering van drinkwater en openbaar vervoer.

NAAR EEN GROENE WERELDSTAD

1 Ambitieuze klimaatbeleid

GroenLinks vindt halvering van de CO2-uitstoot een vereiste. Dat bereiken we ook door meer windmolens, zonne-energie, rest- en aardwarmte.

2 Klimaatneutrale haven

In plaats van vervoer over de weg moet vervoer per spoor en over water worden gestimuleerd. GroenLinks biedt schone schepen korting op havengeld.

3 Innovatieve economie

GroenLinks wil creatieve en innovatieve ondernemers stimuleren. Er zullen meer bedrijfsverzamelgebouwen beschikbaar moeten zijn.

4 Ruimte voor groen en water

GroenLinks plant 12.000 extra bomen in Rotterdam; er komen meer parken. We investeren in groene daken en aantrekkelijke singels.

5 Aantrekkelijk wonen

Dit bereikt GroenLinks door meer in te spelen op woonbehoeften en bewoners beter te betrekken bij herstructurering. Er is behoefte aan een eenduidig hoogbouwbeleid.

6 Duurzame gemeente

Rotterdam moet 100% duurzaam inkopen. De dienstauto's worden vervangen door elektrische. GroenLinks eist een betere bestrijding van milieucriminaliteit.

7 Aandacht voor dieren

GroenLinks wil dat de natuur in de stad zich meer uitbreidt. Het aantal zwerfdieren zal moeten worden teruggedrongen. Er komt een dierenwelzijnstoets.

8 Voorrang voor de fiets

In en om de stad worden fietssnelwegen aangelegd. GroenLinks vindt het belangrijk dat er meer stallingen en veilige fietsroutes naar scholen beschikbaar komen.

9 Snel en betaalbaar openbaar vervoer

Een metroringlijn moet delen van de stad beter met elkaar verbinden. Tramlijn 3 moet terug en GroenLinks wil geen tariefsverhoging in het Openbaar Vervoer.

10 Schone auto's en vrachtwagens

Het aantal oplaadpunten voor elektrische auto's wordt verveelvoudigd. GroenLinks wil een autoluwe binnenstad. Als de A13/16 wordt aangelegd, komt deze ondergronds.

**GROENLINKS IS VAN
NATURE GROEN, DUS
VOOR DUURZAME
ONTWIKKELING IN EEN
SCHOON MILIEU**

INLEIDING

ZIN IN DE TOEKOMST: NAAR EEN GROENE EN SOCIALE WERELDSTAD

GroenLinks wil dat Rotterdam werk maakt van duurzaamheid. In alle opzichten: een stad van schone lucht en schone bedrijven waar het goed toeven is. Een stad waar zo wordt gewerkt en gewoond dat ook volgende generaties er goed kunnen wonen en werken. Een stad zonder armoede, die sociaal is en veilig. Een stad van goede verhoudingen tussen mens en natuur en tussen mensen onderling.

Wie GroenLinks kiest, kiest voor een stad die zinvol werk en een schoon milieu beide hoog houdt. Een stad die weet heeft van de klimaatcrisis en daar wat aan doet. Wie GroenLinks kiest, kiest ook voor een stad met een goed ingerichte buitenruimte en met aandacht voor kunst en cultuur. En bovenal: voor een stad waar de mensen met elkaar kunnen omgaan met zorg en aandacht omdat ze er allemaal de ruimte krijgen.

Rotterdam heeft een veelkleurige bevolking. Ze vormt met New York en Amsterdam de top drie van meest diverse wereldsteden. Dat biedt grote mogelijkheden, maar vraagt ook aandacht. Bijvoorbeeld voor taalproblemen, sociaal isolement, strijdige verwachtingen en botsend gedrag. Die problemen kunnen het gevoel van veiligheid bedreigen dat nodig is om ons vrij te bewegen. Daarom is GroenLinks voor een sociaal beleid dat contacten bevordert en asociaal gedrag tegengaat. Wanneer niemand hoeft achter te blijven en samenwerken wordt bevorderd, kunnen grote kansen worden benut. Dus doen wij voor-

stellen voor een beleid dat mensen kracht geeft, dat hun talenten op waarde schat en benut, dat hun samenwerking met anderen bevordert en beloont.

Wij zoeken naar verbinding. Verbinding van hoogopgeleiden en laagopgeleiden, van kansrijke sectoren en kansarme groepen, van geïsoleerde ouderen en mensen die vol in het leven staan. Wij willen voortbouwen op de Rotterdamse tradities van stadsvernieuwing en sociale vernieuwing, van Opzoomeren en buurtmoeders, van culturele hoofdstad en jongerenjaar. Wij zoeken de verbinding van de trage stad die met moeite het hoofd boven water houdt, met de snelle stad waar alles mogelijk is.

Rotterdammers hebben met al hun verscheidenheid contacten over de hele wereld. Voor een grote havenstad biedt dat volop kansen. Er is al veel bedrijvigheid gegroeid die op die contacten is gebouwd. Het maakt ons midden- en kleinbedrijf vitaal en veelzijdig. Het maakt ons culturele klimaat en ons uitgaansleven rijker. Het kan helpen om de economische basis van de stad te verbreden waardoor we minder kwetsbaar worden voor crisis en tegenslag. In diversiteit ligt onze kracht!

Wij gaan met overtuiging de verkiezingen in. We geloven in de kracht van Rotterdam. Wij nemen deel aan het bestuur van de stad om haar vitaal, sociaal en groen te houden. Wij blijven werken met gezond verstand en een gezonde dosis optimisme in een lastig, maar hoopvol Rotterdam.

**GROENLINKS ZET ZICH VAN
NATURE IN VOOR ALLE
MENSEN, ONGEACHT
AFKOMST EN STATUS, MET
AANDACHT VOOR HEN DIE
EXTRA STEUN NODIG HEBBEN**

NAAR EEN SOCIALE WERELDSTAD

GroenLinks streeft naar een solidaire samenleving, waarin welvaart en middelen eerlijk verdeeld worden en kwaliteit van leven ook niet-materieel ingevuld kan worden. Wij willen dat iedereen mee kan doen en optimale kansen heeft om zich te ontplooiën en zijn leven zelf vorm te geven. Rotterdam is een diverse wereldstad. Soms is dat ingewikkeld, maar het biedt vooral kansen.

WERK VOOR IEDEREEN

Alle Rotterdammers moeten de kans krijgen om deel te nemen aan de samenleving. Sociaal beleid en emancipatie draaien om het bieden van kansen aan alle Rotterdammers.

In de aanloop naar de verkiezingen maakt de crisis slachtoffers en neemt de werkloosheid toe. Tegen 2014 wacht echter de arbeidsmarkt vol spanning op haar nieuwe werknemers, vooral in de zorg, de industrie en het onderwijs. Rotterdam staat in de periode 2010-2014 voor de uitdaging de arbeidsmarkt zo goed mogelijk te ondersteunen om werkgelegenheid en economische ontwikkeling voor de stad te behouden. Een toekomst bestendige arbeidsmarkt, gericht op duurzaamheid is daarvoor noodzakelijk. Groen werkt!

Armoede bestrijdt GroenLinks met een ruimhartig minima-beleid én met de bevordering van sociaal-economische participatie. Als mensen niet kunnen of mogen meedoen, leidt dat tot sociaal isolement en een slechtere gezondheid. We streven ernaar dat zoveel mogelijk mensen aan de slag komen. Werk geeft niet alleen inkomen, het draagt bij aan emancipatie, het geeft iemand zelfvertrouwen en een positie in de samenleving. We gaan daarbij uit van ieders eigen verantwoordelijkheid, maar hebben ook oog voor het verschil in mogelijkheden.

Volgens de wet heeft iedereen gelijke rechten, maar in de praktijk is er nog vaak sprake van achterstelling en discriminatie. GroenLinks gaat uit van de gelijkwaardigheid van mensen. Dat betekent gelijke rechten en kansen voor iedereen, maar ook de plicht om de vrijheid van anderen te respecteren.

Burgerschap draait om betrokken Rotterdammers die een bijdrage leveren aan de stad en elkaar de ruimte geven, maar gaat ook over een overheid die haar burgers kent, actief benadert, serieus beluistert, vertrouwen geeft en hun eigen initiatieven maximaal ondersteunt. Voor de praktijk van het emancipatiewerk kan de stad bouwen op een divers en verspreid netwerk van instellingen en organisaties die elkaar opzoeken en versterken.

1. **Uitstekende ondersteuning op weg naar werk.** Wie

zonder werk is of dreigt te komen, wordt ondersteund door een enthousiaste, actieve en deskundige begeleider. Jongeren die bij het Jongerenloket komen, krijgen een coach/begeleider die actief contact onderhoudt en alles op alles zet om de aansluiting met arbeidsmarkt of onderwijs te realiseren, zo nodig via stages of vrijwilligerswerk. Mensen die langdurig zonder werk zijn of dreigen te raken en via hun eigen zoektocht en een re-integratietraject niet aan de slag komen, krijgen een vaste begeleider. Deze mentor is gemotiveerd, deskundig en vooral enthousiast en helpt mensen via intensief contact aan werk. Dremfels als formele wachttijden, formulieren, toestemming voor gebruik budgetten, etc., worden geslecht.

2. **Ondernemend de uitkering uit.** Mensen die nu aan de kant staan, worden gestimuleerd hun eigen kansen te versterken, waarbij ze niet gehinderd mogen worden door regels wanneer zij vanuit de uitkering een eigen bedrijf willen starten. GroenLinks ondersteunt een netwerk voor en van ondernemers die zonder hulp van de sociale dienst verder gaan.
3. **Toegankelijke sociale werkvoorziening voor mensen met een handicap.** GroenLinks laat diegenen die in de sociale werkvoorziening (WSW) willen werken (inclusief een grote groep schoolverlaters vanuit het speciaal onderwijs) niet op de wachtlijst staan en maakt budget vrij om deze groep een plek op de arbeidsmarkt te geven.
4. **Vakschool en praktijkonderwijs.** GroenLinks verbetert de mogelijkheden voor 'werkend leren en lerend werken' door de vakschool en het praktijkonderwijs een prominente plek te geven in het onderwijsaanbod. Alleen dan wordt er recht gedaan aan de verschillende capaciteiten die leerlingen hebben en is toegang tot de arbeidsmarkt verzekerd. Wetten en regels moeten hierop worden afgestemd, onderwijshuisvesting aangepast, en bedrijven moeten jongeren kansen bieden om in de praktijk een vak te leren.
5. **Premie op verbinding.** Maatschappelijke instellingen en (zelf)organisaties die onderlinge samenwerking zoeken, kunnen rekenen op steun van GroenLinks. Zelforganisaties en belangenorganisaties van kwetsbare groepen worden ondersteund als zij programma's willen ontwikkelen en uitvoeren die belangrijke thema's als opvoeding, onderwijs, gezondheid of huiselijk geweld aanpakken.
6. **Alfabetisering opent perspectief.** In Rotterdam wonen nog veel analfabeten en laag-geletterden. GroenLinks wil dat de gemeente er voor zorgt dat alle Rotterdammers die dat nodig hebben, aan een

alfabetiseringstraject kunnen deelnemen.

7. **Goede kinderopvang voor iedereen.** Om iedereen de kans te geven aan het werk te gaan, is kinderopvang één van de voorwaarden. Voor vrouwen die willen inburgeren heeft de gemeente een speciale verantwoordelijkheid. De combinatie van inburgeringslessen voor moeders terwijl hun jonge kinderen in de voorschoolse opvang zijn, helpt zowel moeder als kind vooruit. GroenLinks stimuleert dat locaties op elkaar aansluiten en dat de capaciteit voldoende is.
8. **Actief armoedebeleid.** Het huidige armoedebeleid wordt gecontinueerd en er komt extra inzet op schuldhulpverlening. Rotterdam dient te voorkomen dat regelingen niet gebruikt worden omdat ze onbekend zijn. GroenLinks stimuleert het gebruik van onder andere bijzondere bijstand door mensen die daar recht op hebben. Over sociale voorzieningen wordt actief informatie gegeven via website, zorgloket of huisbezoek.

DIVERSITEIT ALS KRACHT

GroenLinks houdt van het Rotterdam waarin niet iedereen hetzelfde is. Rotterdammers hebben wortels in meer dan 170 verschillende landen. Daarmee staat Rotterdam samen met New York en Amsterdam in de top drie van meest diverse steden van de wereld. Het maakt Rotterdam een kosmopolitische stad die altijd in beweging is en waar mensen elkaar inspireren. Diversiteit vraagt ook om zorg en om met aandacht op zoek te gaan naar het gemeenschappelijke. We zijn allemaal Rotterdammer, de stad is wat ons bindt. Daarbinnen hebben mensen behoefte aan ruimte om te kiezen voor een eigen leefstijl en opvattingen. Je mag zelf kiezen voor een hoofddoek, een driedelig pak of een roze driehoek. Het is inproductief om de diversiteit te ontkennen of te bestrijden. Het leidt slechts af van de echte problemen en wensen van mensen. GroenLinks debatteert altijd met kennis van zaken. Wij trekken dan ook fel van leer tegen diegenen die maar niet ophouden de islam als het grote probleem van onze stad te bestempelen.

1. **Diversiteitsbeleid.** GroenLinks wil dat de gemeente zelf het goede voorbeeld geeft door een actief diversiteitsbeleid onder het eigen personeel te voeren en de emancipatie van haar werknemers te ondersteunen. Dat betekent meer evenwicht aan de top, het voorkomen van uitsluitingsmechanismen en investeren in de kracht van mensen.
2. **Maatwerk in de inburgering.** Om er voor te zorgen dat mensen er echt iets aan hebben, is het nodig de kwaliteit van de inburgeringslessen en -examens fors te verbeteren, en de inburgeringslessen hoofdzakelijk te richten op het verwerven van de Nederlandse taal. Het aanbod voor inburgeraars moet aansluiten bij het niveau en de ambitie van de individuele deelnemers door verschillende examenniveaus te ontwikkelen en naast de cursussen de taalstages te verplichten.
3. **Anti-discriminatiebeleid.** GroenLinks vraagt de gemeente discriminatie actief te bestrijden met oog voor meer impliciete vormen van uitsluiting door aandacht voor deze onderwerpen in het onderwijs en voorlichting via het maatschappelijk middenveld. GroenLinks investeert in de weerbaarheid van mensen en zorgt voor een laagdrempelig meldings- en aangiftepunt. Van belang is dat ook het politie-apparaat goed is getraind op het voorkomen van discriminatie bij de uitoefening van haar werk en in het opsporen en registreren van gevallen en gevoelens van discriminatie.
4. **Geen discriminatie in de horeca.** Het deurgebeleid van horeca-ondernemers moet helder en maar voor één uitleg vatbaar zijn. GroenLinks laat de gemeente hierover afspraken maken met de horeca door het Panel Deurgebeleid. Discriminatoire toelatingsbeleid wordt direct gestraft. Waar dat niet helpt, gaat de gemeente in het uiterste geval over tot (gedeeltelijke of tijdelijke) intrekking van de horecaverunning.
5. **Homovriendelijke gemeente.** In 2011, het jaar van de Gay Games (Olympische Spelen voor homoseksuelen), is Rotterdam Roze gemeente. Rondom de Gay Games worden tal van andere roze activiteiten georganiseerd die Rotterdam op de kaart houden als meest vriendelijke homostad van Nederland.
6. **Ouderen zijn een vitale kracht.** Rotterdamse ouderen hebben steeds meer te bieden en stellen zich ook na hun werkzame leven actief op in de stad. GroenLinks heeft oog voor deze groep mensen en koestert en ondersteunt hun inzet.

BETROKKEN BEWONERS

GroenLinks gelooft in de eigen kracht van Rotterdammers. Mensen komen met elkaar vaak tot de beste oplossingen. Daarom stimuleert GroenLinks burgerinitiatieven, inspraak van bewoners en de organisatie en mondigheid van Rotterdammers. Vaak gaat dat al goed. Rotterdam kent 1800 actieve bewonersgroepen die intensief meedenken over de inrichting van hun buurt en wijk. Maar er zijn ook nog veel projecten waar de gemeente, woningcorporaties of projectontwikkelaars bewoners niet of veel te laat bij betrekken. GroenLinks vindt dat bewoners recht hebben op een open en eerlijke communicatie en echte inspraak bij nieuwe ontwikkelingen.

1. **Geld voor burgerinitiatieven.** In elke deelgemeente stelt GroenLinks een gegarandeerd en laagdrempelig budget voor waar burgers gebruik van kunnen maken voor initiatieven die een positieve bijdrage aan de woonomgeving leveren;
2. **Inspraak bij projecten.** GroenLinks laat de gemeente Rotterdammers in een zo vroeg mogelijk stadium bij plannen voor hun woon- en leefomgeving betrekken. De gemeente koppelt actief terug wat zij met inbreng van bewoners doet. De gemeente dwingt bij zichzelf, projectontwikkelaars en woningcorporaties goede betrokkenheid af in een vroegtijdig stadium.
3. **Iedereen praat mee.** GroenLinks laat de gemeente zich actief inspannen om zo veel mogelijk bewoners te bereiken bij inspraak, referenda en debatten. Dit om te voorkomen dat steeds dezelfde, reeds goed georganiseerde, bewoners aan bod komen. Om mensen mondig te maken en kennis te laten nemen van elkaars standpunten, is een levendige debatcultuur in de stad nodig. Er komt subsidie voor debatten op initiatief van bewoners. Bestuurders en ambtenaren gaan actief op zoek naar wat onder bewoners leeft, door deel te nemen aan de wijk- en stadsdialogen en -debatten.
4. **Begrijpelijke bureaucratie.** Procedures en formulieren worden vormgegeven vanuit de positie van burgers en niet zoals tot nu toe te vaak het geval is: vanuit de positie van de gemeentelijke dienst.
5. **Deelgemeenten.** Deelgemeenten vervullen een belangrijke functie in het vormgeven van burgernabij bestuur. Een herijking van taken en bevoegdheden tussen stad en deelgemeenten kan het stadsbestuur inzichtelijker en slagvaardiger maken.
6. **Topsalarissen aan de burgemeestersnorm.** Topambtenaren en bestuurders van gemeentelijke NV's mogen (inclusief bonussen) niet méér verdienen dan de burgemeester.

TOEGANKELIJKE ZORG

Sinds de invoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) vallen zorg en welzijn grotendeels onder de verantwoordelijkheid van de gemeente. Gemeente en deelgemeenten kunnen nu gezamenlijk zorgen voor samenhang in het beleid. Mensen met behoefte aan zorg of ondersteuning kunnen dan op één plek met hun vraag terecht. GroenLinks wil dat cliënten ondersteund worden en worden begeleid naar een zorgaanbod. De vraag van de cliënt moet centraal staan. Via een zorgloket worden bureaucratische handelingen (waaronder indicatiestellingen) voor het aanvragen van gemeentelijke voorzieningen tot een minimum beperkt. Bovendien worden cliënten die een persoonsgebonden budget prefereren er bijgestaan bij de administratieve afhandeling. Ook mantelzorgers kunnen bij het zorgloket terecht, voor informatie, praktische hulp bij het regelen van ondersteuning en het inschakelen van respijtzorgvoorzieningen die de intensieve mantelzorger ontlasten en even vrijaf geven.

1. **Geld is geen drempel.** Financiële drempels om gebruik te maken van zorg moeten zoveel mogelijk worden voorkomen. GroenLinks stelt eigen bijdragen altijd inkomensafhankelijk, zorgt voor extra (financiële) ondersteuning voor mantelzorg- en vrijwilligersorganisaties en vraagt de gemeente ontlasting van mantelzorgers te faciliteren door tijdelijke professionele zorg (respijtzorg) te bieden.
2. **Voldoende maatschappelijke opvang.** Voorzieningen voor maatschappelijke opvang (van bijvoorbeeld daklozen, verslaafden, ex-gedetineerden) worden evenredig verspreid over de stad. Er komen extra opvangplekken voor zwerfjongeren, om wachtlijsten weg te werken.
3. **Vertrouwen in de hulpverlener.** Rotterdamse hulpverleners krijgen meer vrijheid en mandaat om daadwerkelijk cliënten te helpen. Er komt meer waardering voor het professionele gesprek in de verantwoording, in plaats van enkel en alleen op de cijfertjes af te rekenen. De Jeugdconsul in de jeugdzorg wordt overbodig wanneer organisaties een sluitende ketensamenwerking realiseren.
4. **Inspraak voor cliënten.** Bij de uitwerking van het WMO-beleid krijgen patiënten- en cliëntenorganisaties en uitvoerende professionals een belangrijke stem. Adviesraden horen divers samengesteld te zijn; zo zorgen we ervoor dat niet alle cliënten over één kam worden geschoren en dat er rekening wordt gehouden met specifieke zorgvragen.

5. **Zorg voor vreemdelingen in nood.** Er komt een noodfonds voor tijdelijke opvang van mensen zonder verblijfstitel, zodat voorzien kan worden in hun basisbehoeften ('bed, bad, brood').
6. **Toegang voor gehandicapten.** De openbare ruimte, openbare gebouwen en het openbaar vervoer zijn toegankelijk voor mensen met een handicap. Er zijn op hun situatie afgestemde vervoersmogelijkheden: van toegankelijk openbaar vervoer of een aangepaste auto tot OV-taxivervoer, dat op tijd is en de klant adequaat bejegt. Straten en gebouwen blijven, ook als er gebouwd wordt, toegankelijk.
7. **Opheffen isolement.** Mensen in isolement – zieken, ouderen – worden actief benaderd. Hierbij is niet alleen aandacht voor praktische en medische zorg, maar ook voor zingevingsvragen en spiritualiteit.
8. **Goede relatie onderwijs en zorg.** Waar nodig wordt voldoende, adequate en tijdige zorg voor leerlingen, studenten en ouders geboden. Scholen spelen hierbij een belangrijke rol in de signalering en doorverwijzing. De school is zelf geen hulpverlener, maar moet goed op de hoogte zijn van de mogelijkheden. De communicatie en afstemming met hulp- en zorgverleners moet verbeterd worden.

BRUISENDE KUNST EN CULTUUR

Kunst en cultuur geven het leven kleur. Een goed cultureel klimaat is een essentiële voorwaarde voor een kosmopolitische stad. Het houdt de stad aantrekkelijk voor Rotterdammers en bezoekers, mensen die in actieve of passieve zin van kunst en cultuur willen genieten. Kunst en cultuur hebben vele positieve functionele effecten op de stad: (internationale) profilering, het aantrekken van creatieve bewoners, werkgelegenheid en toerisme. GroenLinks vindt het van belang om ook de minder instrumentele kanten van kunst en cultuur te waarderen. Kunst en cultuur kunnen ontroeren, verrassen en troosten. Kunst heeft ook een onderzoekende rol. Het werkt op de verbeelding en creativiteit van mensen, het inspireert. Rotterdammers, in het bijzonder kinderen en jongeren, moeten op een toegankelijke manier in aanraking kunnen komen met het rijke aanbod van kunst en cultuur. Daar hoort bij dat talent ontdekt en gestimuleerd wordt en dat er ruimte is dit te tonen. GroenLinks hecht daarom aan presentatieplekken voor alle vormen van kunst, van amateur tot professioneel, waarook samenwerking tussen amateurs en professionals wordt gestimuleerd. GroenLinks vindt kunst en cultuur op scholen belangrijk. Hierbij moet niet alleen oog zijn voor het aanbod van gevestigde instellingen

maar ook ruimte voor nieuwe en vernieuwende initiatieven.

1. **Ruimte voor Broedplaatsen.** GroenLinks constateert een grote behoefte aan broedplaatsen om de humuslaag van de culturele sector te huisvesten. We stellen daarom een broedplaatsenconvenant voor waarin gemeente, havenbedrijf en woningbouwcorporaties afspraken maken om leegstaande ruimtes tijdelijk en tegen schappelijke tarieven te verhuren aan kunstenaars en creatieve ondernemers. Dit levert een (positieve) bijdrage aan gebiedsontwikkeling, bijvoorbeeld in het Vierhavengebied of in herstructureringswijken. Op korte termijn neemt de gemeente het initiatief om te bemiddelen tussen eigenaren van leegstaande panden en kunstenaars, om deze panden als tijdelijke culturele ruimte in te zetten. 'Free zones' maken meer creatieve activiteiten mogelijk in ontginningsgebieden door een tijdelijke ontheffing van beperkende regels.
2. **Sterke Cultuurportefeuille.** Om de positie van kunst en cultuur te borgen, verbindt GroenLinks de cultuurportefeuille graag aan een sterke post als Ruimtelijke Ordening of Economie.
3. **Kunst en cultuur in de wijken.** De gemeente juicht toe dat grote culturele instellingen laagdrempelige activiteiten en optredens op wijkniveau organiseren om nieuwe doelgroepen in aanraking te brengen met kunst en cultuur. Lokale Cultuurcentra hebben daarin een belangrijke plek en moeten nog meer dan al het geval is de culturele huiskamer van een wijk worden. Het Rotterdamse festivalaanbod wordt meer over de wijken verspreid. Het aanbod voor amateurbeoefenaars moet goed geworteld zijn in de wijken.
4. **Wijkbibliotheken bereikbaar.** Bibliotheken zijn belangrijke leer- en ontmoetingsplaatsen, ook op wijkniveau. Dat vraagt om ruime openingstijden en een goede bereikbaarheid. Wijkbibliotheken mogen niet sluiten, tenzij een volwaardig alternatief voorhanden is.
5. **1% regel terug.** Beeldende kunst in de openbare ruimte blijft levend door de 1%-regeling bij bouwprojecten weer te gebruiken. Zo wordt 1% van het bouwbudget gereserveerd voor kunst in de openbare ruimte. Hier wordt in samenspraak met bewoners een invulling aan gegeven.
6. **Cultureel erfgoed.** Rotterdam is zuinig op zijn cultureel- en industrieel erfgoed. GroenLinks gaat door met het monumentaliseren van na-oorlogs erfgoed, met speciale aandacht voor de brandgrens. Zo moge-

lijk krijgen monumenten een culturele bestemming, bijvoorbeeld als broedplaats.

7. **Levendige binnenstad.** Investerings in culturele gebouwen maken de binnenstad levendig. De ontwikkeling van het voormalige Lantaren/Venster aan de Gouvernestraat heeft daarbij prioriteit.
8. **Ruimhartig voor de horeca.** Een ruimer openings- en nachtvergunningenbeleid voor horecagelegenheden, met name in het stadscentrum, vergroot de levendigheid en maakt uitgaan in Rotterdam aantrekkelijker. Ook wil GroenLinks een soepeler beleid ten aanzien van de terrassen.
9. **Meer feestzalen.** Het huidige aanbod aan zalen waar mensen zelf feesten en evenementen kunnen organiseren, is te mager en voldoet niet aan de wensen van de Rotterdammers. Waar bestemmingsplannen een knelpunt zijn, lost de gemeente dat op.

SPORTIEVE WIJKEN

Sporten is leuk, ontspannend, gezond en bevordert de sociale contacten, maar veel Rotterdammers bewegen te weinig. Er moet daarom voldoende ruimte in de wijk zijn om te sporten waarbij sportverenigingen worden ondersteund om meer stadsgenoten te laten sporten. GroenLinks richt zich daarbij specifiek op groepen die nu te veel langs de kant blijven staan. Ook de inzet van vrijwilligers binnen verenigingen wordt gestimuleerd en gefaciliteerd. Sport kan door deelname en door vrijwilligerswerk de betrokkenheid van burgers en de samenhang in de stad concreet bevorderen.

1. **Voldoende accommodatie.** GroenLinks stelt uitbreiding van sportfaciliteiten voor door gymzalen op te knappen en de openingsuren uit te breiden. Sport en spel worden niet verplaatst naar de randen van de stad, maar krijgen weer een centrale plaats in woonwijkendoor de aanleg van sportveldjes, skatebanen en andere voorzieningen, in de buurt. Bestaande sportvelden worden niet opgeofferd voor kantoren of woningbouw.
2. **Projecten voor jongeren.** GroenLinkst stimuleert sportprojecten voor kinderen en jongeren op pleinen en in sportzalen in wijken. Sportverenigingen, scholen, jeugd- en jongerenwerk worden daarbij actief betrokken én ondersteund. Schoolsportverenigingen worden gefaciliteerd.
3. **Lekker Fit.** Het Lekker Fit-programma wordt krachtig voortgezet en uitgebreid naar meer scholen in Rotterdam. Elke basisschool heeft tenminste één sportdocent.

4. **Topsport en breedtesport.** GroenLinks heeft oog voor uitzonderlijk talent en bijzondere prestaties: talentontwikkeling wordt samen met sportverenigingen uit de regio gestimuleerd. De gemeente gaat ervoor zorgen dat investeringen in topsport en breedtesport gelijke tred houden. Aan elk groot evenement (Tour de France-start, WK voetbal) wordt een aangepast stimuleringsprogramma voor breedtesport gekoppeld.
5. **Gehandicaptensport.** Sportvoorzieningen voor mensen met een lichamelijke en een verstandelijke handicap of functiebeperking, moeten worden uitgebreid en zo veel mogelijk geïntegreerd in algemene sportvoorzieningen.
6. **Wijkspelen.** De Rotterdam City Games worden structureel. Rotterdam organiseert elke twee jaar wijkspelen, waar teams van verschillende leeftijden uit alle wijken tegen elkaar uitkomen in verschillende sporten en spellen.

IMPULS VOOR HET ONDERWIJS

Goed onderwijs is een basisvoorwaarde voor volwaardige participatie in de maatschappij. Nog te vaak krijgen basisschoolleerlingen een te laag advies voor het middelbaar onderwijs waardoor ze niet genoeg worden uitgedaagd en gestimuleerd. Nog te veel jongeren verlaten het onderwijs zonder startkwalificatie. Hieraan ligt een scala van oorzaken ten grondslag: van persoonlijke problemen tot verkeerde schoolkeuze en van een slechte beheersing van de Nederlandse taal tot slechte persoonlijke begeleiding. GroenLinks vindt dat alle jongeren een zinvolle toekomst verdienen en intensificeert het succesvolle schooluitvalbeleid.

GroenLinks zet in het onderwijs leerlingen en studenten centraal. Binnen het onderwijs moet recht worden gedaan aan individuele verschillen, waarbij leerlingen en studenten individueel worden gevolgd en zo nodig begeleid.

Taal en rekenen zijn de basis voor elke opleiding, ze vormen het fundament van het onderwijs. De uitdagingen van de Grote Stad Rotterdam maken het noodzakelijk dat hieraan de hoogste prioriteit wordt gegeven.

Persoonlijke ontwikkeling is echter meer dan lezen en schrijven. De ontwikkeling van sociale vaardigheden, motorische ontwikkeling en een brede kijk op de hedendaagse maatschappij en op de wereld horen bij de opvoeding en zijn de verantwoordelijkheid van zowel ouders als het onderwijs. Het is dan ook onontkoombaar dat maatschappelijke thema's door scholen worden opgepakt. Tegelijk onderkent GroenLinks dat niet alle maat-

schappelijke thema's en problemen via het onderwijs opgelost moeten en kunnen worden.

1. **Uitbreiding Brede School.** Meer basisscholen en VMBO's worden Brede Scholen zodat jongeren hun talenten optimaal kunnen ontwikkelen en kennis kunnen maken met zoveel mogelijk aspecten van cultuur en sport. Het schoolgebouw vervult een steeds bredere functie binnen de wijk. In de komende vier jaar wordt het aantal Brede Scholen verdubbeld van 29 naar 60.
2. **Voldoende budget.** Geld is een randvoorwaarde: voor docenten en voor middelen. Lesgeven in Rotterdam is een prestatie. De interculturele samenleving, de gemiddeld lage opleidingsgraad van ouders en de Grote Stadsmentaliteit stellen docenten voor grotere uitdagingen dan elders. Daarom heeft Rotterdam de beste mensen voor de klas nodig. GroenLinks stelt een GroteStadBonus voor docenten voor. De docenten moeten ook met de beste en modernste middelen kunnen werken. Om extra geld vrij te maken voor de aanschaf van digitale leermiddelen en de realisatie van vernieuwende onderwijsideeën, creëert GroenLinks een gemeentelijk waarderingsfonds.
3. **Goede onderwijshuisvesting.** Scholen moeten goed zijn gehuisvest. GroenLinks intensiveert de inzet om de huisvesting van het onderwijs te verbeteren. Kwetsbare wijken krijgen hierbij voorrang.
4. **Groen onderwijs.** GroenLinks breidt het budget voor natuur- en milieueducatie uit en verdubbelt het aantal schooltuinen. Is hier bij de scholen zelf geen ruimte voor, dan wordt er per deelgemeente een educatieve tuin gerealiseerd.
5. **Schoolambassadeurs.** GroenLinks verdedigt iedereen grondwettelijk recht om een school van eigen gezindte op te richten. Dat neemt niet weg dat we voorstander zijn van scholen die een afspiegeling zijn van de samenleving als geheel. Daarom komen er schoolambassadeurs waar leerlingen, ouders en scholen een beroep op kunnen doen.
6. **Ondersteuning ouderinitiatieven.** Ouderinitiatieven die het onderwijs ondersteunen, verbeteren of vernieuwen, worden door GroenLinks gesteund en het versterken van de ouderbetrokkenheid wordt gestimuleerd.
7. **Universiteit in de stad.** De aanwezigheid van hoger en universitair onderwijs en haar studenten is belangrijk voor de stad en haar economie. Zij zorgen voor een levendige stad. HBO's en universiteit moeten zichtbaar zijn in de stad door activiteiten

in en voor de stad ontwikkelen. Studenten worden zoveel mogelijk bij de stad betrokken. Ten minste één faculteit verhuist naar het centrum. GroenLinks ondersteunt het initiatief voor een letterenfaculteit.

RUIMTE VOOR JONGEREN

GroenLinks wil dat kinderen zorgeloos kunnen opgroeien: in een goede sfeer thuis, met voldoende spelen en sportruimte in de buurt en mogelijkheden om mee te doen in allerlei verenigingen. We willen ze hiertoe alle ruimte geven door ze serieus te nemen en steun te bieden, en ook door grenzen te stellen bij onacceptabel gedrag. Bij de inrichting van de openbare ruimte dient meer rekening gehouden te worden met kinderen: straten horen veilig te zijn en er moet ruimte voor kinderen worden gereserveerd.

Als het over jongeren gaat, wordt er te veel gefocust op de problemen. GroenLinks ziet dat het met heel veel jongeren goed gaat en wil breken met de tendens jongeren als probleem te zien. Het Jongerenjaar 2009 speelt daarin een belangrijke rol. Deze inzet stimuleert jongeren zichzelf te ontplooiën, te emanciperen en om te ondernemen. GroenLinks wil dat graag doorzetten zodat de duurzame effecten van de eerste Europese Jongerenhoofdstad ook daadwerkelijk landen in Rotterdam. Daar komt bij dat jongeren zelf het beste weten wat er onder jongeren leeft. GroenLinks wil daarom graag van hun deskundigheid gebruik maken, door ze uit te dagen zich in te zetten voor de samenleving, in hun eigen buurt en voor projecten waar ze zelf baat bij hebben. We willen ze meer verantwoordelijkheid geven. Participatie kan zo een antwoord zijn op de klacht van jongeren 'dat ze niet serieus genomen worden'.

1. **Inspraak in beleid.** Meedenken, -doen en -beslissen doe je van jongs af aan en niet pas als je volwassen bent. GroenLinks betreft jongeren actief bij het beleid, niet alleen in de eindfase, maar al vanaf het begin, bijvoorbeeld door co-creatie, waarbij jongeren en beleidsmakers vanaf de probleemstelling gezamenlijk aan de slag gaan met een vraagstuk. De gemeente blijft samenwerken met de Rotterdamse Jongerenraad en andere jongerenorganisaties om dit te realiseren. Ook B&W Next wordt de volgende periode gecontinueerd. Op die manier worden burgemeester en wethouders scherp gehouden waar het jongeren betreft. Elke deelgemeente heeft zijn eigen jongerenpanel.
2. **Snel Jongerenloket.** De doorlooptijd bij het jongerenloket wordt verkort tot maximaal zes weken, zodat jongeren gemotiveerd blijven om weer terug naar

school of aan het werk te gaan.

3. **Verruimde openingstijden buurt- en jongerencentra.** Door het inzetten van conciërges in buurt- en jongerencentra en multifunctionele accommodaties kan het gebruik van deze plekken worden geoptimaliseerd. Juist in de avonden en weekenden moeten ze vaker open, aangezien jongeren dan vrij zijn van school.
4. **Meer meidenvilla's.** Meiden hebben andere behoeften dan jongens. Het bestaande (welzijns-)aanbod is nog altijd meer gericht op jongens dan op meiden. De meidenvilla (meestal gesitueerd in een buurthuis) is een plek waar meiden samen kunnen komen om elkaar te ontmoeten en waar ze hun eigen activiteiten kunnen organiseren. In de komende vier jaar komen er tien meidenvilla's bij.
5. **Veelzijdige buitenruimte.** Ook bij de inrichting van de buitenruimte is het huidige aanbod nog teveel ingesteld op jongens. Daarom is het noodzakelijk om hierbij specifiek aandacht te besteden aan de wensen en behoeften van de Rotterdamse meiden. Jongens én meiden worden nadrukkelijk betrokken bij de inrichting van speelplekken.
6. **Buitenspeelnorm, natuurspeelplaatsen en kindertoets in bestemmingsplan.** GroenLinks wil de openbare ruimte kindvriendelijk inrichten. Alle Rotterdamse wijken moeten voldoen aan de Rotterdamse buitenspeelnorm. In elke deelgemeente komt er een natuurspeelplaats met klimbomen, avontuurlijke en waterspel-elementen. De speelvoorzieningen zijn er voor de kinderen, zij praten mee over hoe ze het leukst kunnen worden ingericht. In het bestemmingsplan komt een kindertoets zonder welke het plan niet kan worden goedgekeurd.
7. **Jongerenbuurtbemiddeling.** Als jongeren ergens rondhangen wordt dat al snel als overlastgevend ervaren. Ze worden vaak weggestuurd of er worden werende maatregelen genomen. De openbare ruimte is echter van iedereen en zolang jongeren geen overlast veroorzaken moet hen die ruimte geboden worden. Veroorzaken ze wel overlast, dan wil GroenLinks naar oplossingen zoeken, door te praten, ruimte te bieden en grenzen te stellen, afspraken te maken, toezicht te houden (door jongerenwerkers en politie), alternatieve activiteiten te organiseren en te straffen bij misdragingen. Jongerenbuurtbemiddeling geeft jongeren daar een actieve rol in.
8. **Structureel Jongerenjaar.** Rotterdam heeft met het Jongerenjaar een andere weg ingeslagen in het denken over en omgaan met jongeren. GroenLinks vindt

dat deze positieve omslag doorgezet moet worden door jongeren voor de gehele collegeperiode tot prioriteit te benoemen. Jongeren worden gestimuleerd zich te ontplooiën, ontwikkelen en onderscheiden.

EFFECTIEF VEILIGHEIDSBELEID

Als grote stad kent Rotterdam grote zorgen over de veiligheid. Onveiligheid mag nooit als vanzelfsprekend gezien worden; alle vormen van onveiligheid moeten worden opgelost, maar probleem en oplossing moeten wel met elkaar in balans zijn. Doorslaan in een steeds hardere aanpak maakt de stad niet beter leefbaar. Veiligheid en een gevoel van veiligheid zijn de basis voor deelname aan de stedelijke samenleving. Repressie en handhaving zijn nodig, maar zorgvuldig en met mate. Onveiligheid heeft geen geloof en geen kleur. Religie en etniciteit zijn dan ook geen veiligheidsthema's, discriminatie en de bestrijding ervan wel. Preventie en zorg zijn hoofdzaak bij het voorkomen van onveiligheid. Kennen en gekend worden zijn de basis voor een veilige stad. Projecten die daarop gericht zijn, zoals Duimdrop en Opzoomeren, bevorderen de veiligheid en de veiligheidsbeleving.

1. **Minder repressie.** Repressie kent haar grenzen en moet proportioneel blijven. Preventief fouilleren wordt beëindigd. Alle mosquito's worden direct verwijderd uit de stad.
2. **Meer buurtagenten.** Handhaving is essentieel voor het slagen van regels, maar de manier van handhaven doet er toe. GroenLinks staat voor minder cameratoezicht en meer buurtagenten op straat.
3. **Stadsmariniers en interventieteams zijn tijdelijk.** De stadsmariniers maken zichzelf op termijn overbodig. Bewoners moeten met vragen en klachten bij de deelgemeente terecht kunnen. De taken van de stadsmarinier worden overgedragen aan gebiedsmanagers. De interventieteams richten zich op handhaving, huisbezoeken worden gebiedsgericht overgedragen aan zorgverleners. De bevoegdheden van de interventieteams moeten volstrekt helder zijn voor de bezochte burgers. Bij constatering van een hulpvraag moet zodanig doorverwezen worden dat er binnen 48 uur contact wordt opgenomen met de betrokken bewoner.
4. **Meer slachtofferhulp.** GroenLinks geeft slachtofferhulp een belangrijker positie in het veiligheidsbeleid. Slachtoffers worden serieus genomen bij de opsporing van daders en zondig langere tijd begeleid. Daarnaast worden ze bij de ontwikkeling van veiligheidsbeleid betrokken.

5. **Inzet op reclassering.** GroenLinks stelt meer budget beschikbaar voor reclassering en rehabilitatie van daders om de terugkeer in de maatschappij goed voor te bereiden. Werk en woning zijn nodig en worden eerlijk over de stad verdeeld.
6. **Softdrugsbeleid.** Een goed softdrugsbeleid voorkomt harddrugsproblemen. Een gemeentelijke wietplanning regelt de achterdeur van de coffeeshop. Geen verdere sluiting van coffeeshops.
7. **Uitzetcentrum.** Het uitzetcentrum voor uitgeproceeerde asielzoekers in Rotterdam wordt gesloten.

INTERNATIONALE SOLIDARITEIT

Rotterdam is vanwege de haven van oudsher een internationaal georiënteerde stad. In Rotterdam wonen 179 verschillende nationaliteiten, waarvan velen contacten met familie en vrienden in herkomstlanden onderhouden. De haven – letterlijk de Europoort – maakt Rotterdam tot een belangrijke regio in Europa en de rest van de wereld. GroenLinks vindt dat Rotterdam haar internationale positie moet gebruiken om internationaal het groene en solidaire beleid te promoten.

1. **Stedenbanden.** Rotterdam gaat nieuwe stedenbanden bij voorkeur aan met steden in landen van herkomst van Rotterdamse migranten en met havensteden in ontwikkelingslanden.
2. **Mensenrechten.** Bij handelsmissies in landen waar volgens rapportages van Amnesty International de mensenrechten op grote schaal worden geschonden, stelt de vertegenwoordiging vanuit de gemeente het mensenrechtenbeleid ter sprake bij contacten met ambtsdragers.
3. **Rotterdam voor Gaza.** De gemeente draagt bij aan de vriendschapsband tussen de Rotterdammers en de bevolking van Gaza, door wederopbouwinitiatieven te steunen en havenexpertise ter beschikking te stellen.
4. **Europa.** De Rotterdamse lobbyisten in Europa zetten zich in voor regelgeving om de brandstof van zee- en binnenvaartschepen schoner te krijgen en verzetten zich tegen een versoepeling van normen voor luchtkwaliteit en verplichte privatisering van publieke voorzieningen als drinkwater en openbaar vervoer.
5. **Jongerenhoofdstad.** Rotterdam deelt zijn ervaringen als eerste Europese Jongerenhoofdstad met toekomstige Europese Jongerenhoofdsteden.

NAAR EEN GROENE WERELDSTAD

Het Rotterdam Climate Initiative laat zien dat de Rotterdamse aanpak ook in het milieubeleid kan werken. Dit zetten we door in alle groene thema's. Met een Rotterdam Green Deal stimuleren we de economie op een duurzame manier. Zo is Rotterdam niet alleen in 2050 een klimaatneutrale stad, maar ook in 2014 een groenere stad dan vandaag.

AMBITIEUS KLIMAATBELEID

GroenLinks wil dat Rotterdam haar verantwoordelijkheid blijft nemen bij de aanpak van klimaatverandering. We zetten in op groene innovaties en duurzame energie, en we stoppen met onnodig vervuilende activiteiten. We houden zo over 30 jaar droge voeten, en een ambitieus klimaatbeleid zorgt voor een impuls voor de economie. Je creëert groene banen, en zorgt ervoor dat de Rotterdamse economie toekomstbestendig is. Groen Werkt! Aan de andere kant is het tijd te.

1. **Ruim budget voor RCI.** Het Rotterdam Climate Initiative (RCI), het programma om tot 2025 de uitstoot van CO₂ te halveren, wordt na 2010 voortgezet. Het jaarbudget van 22 miljoen euro blijft tenminste gehandhaafd.
2. **Energiezuinige gebouwen.** Nieuwe en bestaande gebouwen moeten energiezuiniger worden. Karakteristieke oude gebouwen worden behouden voor de toekomst. Alle bestaande (gemeentelijke) gebouwen worden energiezuinig gemaakt en voorzien van groene daken of zonnepanelen. Nieuwe gebouwen worden klimaatneutraal gebouwd. Het nieuwe stads-kantoor wordt een icoon van duurzaamheid. Om bestaande gebouwen energiezuinig te maken, komt er een stimuleringsregeling en een loket voor onafhankelijk advies over energiebesparing. De gemeente verstrekt tegen een lage rente klimaatleningen aan particulieren voor energiebesparende maatregelen zoals het isoleren van de woning, de aanschaf van een zonneboiler of het plaatsen van een windturbine op het dak. De gemeente werkt samen met de woningcorporaties. Door goede isolatie, dubbel glas en het installeren van zonneboilers, kan veel energie bespaard worden. Vijf procent energiebesparing per jaar in de woningbouw is het doel.
3. **Rotterdam Airport.** Het vliegveld moet zich in hoofdzaak blijven richten op het zakelijk vliegverkeer. Uitbreiding van het aantal vluchten en verruiming van vliegtijden mag niet worden toegestaan. Verdere inperking van overlast voor omwonenden is noodza-

kelijk. De kleine luchtvaart dient binnen vier jaar te verdwijnen van Rotterdam Airport. Ook het heliplatform krijgt een andere plaats. De geluidsruimte die hierdoor vrijkomt wordt niet opgevuld met extra vliegtuigen, maar komt voor het grootste deel de omwonenden ten goede.

4. **Kappen met kolen.** Rotterdam staat geen bouw van nieuwe kolencentrales meer toe, maar stimuleert schone energieopwekking. De CO₂-afvang van de in aanbouw zijnde kolencentrales wordt daadwerkelijk gebruikt. Oude centrales zonder afvangmogelijkheid worden buiten gebruik gesteld.
5. **Schone energie.** Rotterdam zorgt dat de havengebieden en de ruimte voor de kust optimaal benut worden voor het plaatsen van windmolens. Op die plaatsen waait het hard en is de horizonvervuiling minimaal. Met de regio is in 2014 500MW windenergiecapaciteit gerealiseerd. Het gebruik van biomassa als brandstof wordt gestimuleerd in combinatie met een waarborgsysteem voor de herkomst van de grondstoffen.

DUURZAME HAVEN

De haven loopt tegen de ruimtelijke en ecologische grenzen van de groei aan en is al lang niet meer de banenmotor van weleer. GroenLinks vindt daarom dat de gemeente moet investeren in de haven op een manier die is gericht op diversificatie van werkgelegenheid en minder milieubelasting. Samenwerking met andere havens is essentieel. Onze ambitie is om van de haven van Rotterdam de schoonste van de wereld te maken.

1. **Alliantie met Antwerpen.** De havens van Rotterdam en Antwerpen gaan een alliantie aan. Daarmee wordt ongewenste milieuconcurrentie voorkomen en het aantal vervoerskilometers naar het achterland beperkt.
2. **Schone schepen.** Rotterdam zet zich in voor schone scheepvaart. Door differentiatie van havengelden krijgen schone schepen korting op de havengelden en betalen vervuilende schepen meer. Op alle kades in de haven komen walstroomvoorzieningen. De walstroom wordt voor binnenvaartschepen verplicht gesteld. Zeeschepen die de walstroom gebruiken in plaats van hun eigen generator, krijgen een extra korting op de havengelden.
3. **Duurzaam goederenvervoer.** De gemeente en het Havenbedrijf zorgen ervoor dat in de toekomst daadwerkelijk tweederde van al het vervoer vanuit de haven over het spoor en over het water plaatsvindt.

INNOVATIEVE ECONOMIE

GroenLinks wil de economische bedrijvigheid van kleine, creatieve en innovatieve ondernemingen meer stimuleren. In de stad moet de prioriteit liggen bij de kleinschalige economie. Die sector is goed voor het milieu en levert veel banen op. Zo werkt groen. Rotterdam gaat zich profileren als stad van de duurzame innovatie, door ruimte te bieden aan innovatieve startende ondernemers, onderwijsinstellingen op het gebied van duurzaamheid en wetenschappelijk onderzoek. Buiten de stad verduurzamen we de grootschalige economie.

1. **Bedrijfsverzamelgebouwen.** De gemeente zorgt voor voldoende broedplaatsen en bedrijfsverzamelgebouwen voor culturele en creatieve ondernemers, en voor innovatieve en kennisintensieve ondernemingen. De wijk economie wordt gestimuleerd.
2. **Prijs voor groen ondernemen.** Jaarlijks reikt de gemeente een prijs uit voor de meest duurzame ondernemer.
3. **Regeldruk en bureaucratie.** Ondernemers zijn het liefst met ondernemen bezig en zo min mogelijk met administratief werk. Ondernemers krijgen één aanspreekpunt bij de gemeente en onnodige en dubbele regels verdwijnen of worden vereenvoudigd.
4. **Food Strategy.** De gemeente stelt, naar Londen voorbeeld, een Food Strategy op voor de regio, waarin de voordelen van lokale productie benut worden. In het stedelijk gebied wordt stadslandbouw gefaciliteerd.
5. **Herstructurering bedrijfsterreinen.** Er komt voorlopig een stop op het uitgeven van nieuwe bedrijfsterreinen. Aanleg van nieuwe bedrijfsterreinen gaat vaak ten koste van waardevolle natuur, terwijl oude bedrijfsterreinen verloederen. GroenLinks neemt het initiatief om bestaande bedrijventerreinen (zoals de Spaanse Polder) te herstructureren. Een extra heffing op de uitgifte van nieuwe, lege kavels op bestaande terreinen financiert de herstructurering.
6. **Geen ontwikkeling Schieveen.** De ontwikkeling van het bedrijventerrein Schieveen wordt gestopt. Deze ruimte blijft open.
7. **Kleinschalige winkelbranche.** GroenLinks bevordert de vestiging en het behoud van kleinschalige winkels in de winkellinten, en niet de bouw van megastores bij de randen van de stad. De ondersteuning van winkelstraten maakt of houdt deze vitaal en zorgt voor een leefbare stadsuitstraling, meer werkgelegenheid en betrokkenheid bij de stad.

RUIMTE VOOR GROEN EN WATER

Rotterdam kent veel versteende gebieden met weinig groen. Dat geeft een ongezellige aanblik en zorgt voor extreme hitte en onaangename droogte in de zomer. GroenLinks wil versteende stukjes Rotterdam groen maken. Groen in de leefomgeving heeft veel positieve effecten. Zo is uit onderzoek gebleken dat mensen zich gelukkiger en veiliger voelen in een groene omgeving. Ook de gezondheid van mensen verbetert met groen in de buurt. In warme zomers zorgt groen voor de nodige verkoeling. GroenLinks wil daarom meer bomen, struiken en planten in de stad.

1. **Meer bomen.** GroenLinkst zorgt dat het bomenbestand de komende twintig jaar met 100.000 bomen groeit: per jaar worden 5.000 bomen, divers in soort en leeftijd, bomen geplant in het centrum en in versteende stadswijken.
2. **Park op de Binnenrotte.** Zodra de markthal gereed is, verandert de Binnenrotte in een groot stadspark dat aansluit op het Hofpleinlijnviaduct-park. De buitenmarkt wordt verplaatst naar het Grote Kerkplein.
3. **Groene daken.** GroenLinkst zet de subsidie voor groene daken voort en zorgt voor een betere promotie ervan. Voor nieuwe bouwprojecten wordt een groen dak een voorwaarde. Er komt ook een subsidie voor groene gevels.
4. **Zuinig op groen.** Mooie groene plekken in en rond Rotterdam moeten groen blijven. Dat betekent geen bebouwing op bijvoorbeeld het Ommoordseveld, het Wollefoopenpark, het Jan Eleveld, de hofjes bij de Lijnbaanhoven, de Schieveenpolder, de Vlinderstrik en de Hoeksche Waard.
5. **Volkstuinen en stadsboerderijen in de wijk.** Steeds meer mensen verbouwen graag zelf hun groente en fruit. GroenLinks stimuleert daarom de aanleg van meer volkstuinen, bij voorkeur niet alleen aan de rand van de stad, maar ook in de wijken zelf. Op verschillende plekken in de stad komen kleine biologische stadsboerderijen die kinderen en andere stadsbewoners respect bijbrengen voor dieren en informeren over de oorsprong van hun voedsel.
6. **Aantrekkelijk bovengronds water.** Opslag van regenwater is een steeds grotere opgave die ook gebruikt kan worden om de stad te verfraaien en vergroenen. Om te voorkomen dat de riolen overlopen bij toeneemende regenval stelt GroenLinks de aanleg van wadi's (droogvallende slotjes), waterpleinen, vijvers en singels voor op die plaatsen waar piekbelasting bij regen

opgevangen kan worden. Na het Singelplan I dat op initiatief van GroenLinks eind jaren '90 is uitgevoerd, komt er een Singelplan II voor het opknappen van de overige singels, waaronder de singels op Zuid. De overstort van riolen op singels wordt stopgezet.

7. **Oeververfraaiing.** GroenLinkst stelt een betere benutting van de oevers van de Rotte en delen van de Maasoevers voor. De auto's verdwijnen van de kades van de Rotte en de horeca wordt gestimuleerd het gezicht naar de Rotte te richten. Met vlonders worden aantrekkelijke zitplaatsen aan het water gecreëerd.

AANTREKKELIJKE WOONSTAD

GroenLinks wil van Rotterdam een aantrekkelijke woonstad maken door te zorgen voor een aantrekkelijke woonomgeving met veel groen en speelgelegenheid voor kinderen. Ook het woningbestand kan beter dan nu worden toegesneden op de vraag. GroenLinks wil dat er in de binnenstad 50.000 woningen bijkomen, zodat het centrum ook 's avonds levendiger wordt en er een betere mix komt tussen wonen, werken en winkelen. GroenLinks is geen tegenstander van hoogbouw, maar vindt dat er goede eisen aan inpassing moeten worden gesteld.

1. **'Te woon'-concept.** GroenLinks vraagt de woningcorporaties het 'Te Woon'-concept bij alle huurwoningen in Rotterdam aan te bieden. Bewoners kunnen in dit concept kiezen of ze de woning huren of kopen. Als ze kiezen voor koop gaat dat in maatschappelijk gebonden eigendom.
2. **Doorstroming.** Er komen in wijken met een eenzijdig samengesteld woningaanbod meer goedkope en middeldure koopwoningen om mensen in staat te stellen wooncarrière te maken in de eigen wijk.
3. **Woonafspraken regio.** In de Stadsregio maakt Rotterdam bindende afspraken over het realiseren van ten minste 30% sociale woningbouw in de regiogemeenten, zodat de wachtlijsten voor sociale huurwoningen afnemen.
4. **Energieplan.** Bij de bouw van nieuwe wijken en grote projecten wordt een energieplan gemaakt, waarin zuinig energiegebruik sturend is bij de ruimtelijke inrichting. Nieuwe woningen worden voorzien van zonnepanelen en aangesloten op het warmtenet.
5. **Veelzijdige woningbouw.** Om snel in te kunnen spelen op veranderende woonbehoeften stelt GroenLinks de bouw van meer flexibele-, levensloopbestendige- en meergeneratiewoningen voor. Rotterdam laat zich in de woningbouw inspireren

door haar veelkleurige bevolking. Dat is zowel voor autochtone Rotterdammers als voor Rotterdammers uit andere culturen interessant. Er komt een passend woonaanbod (voor mensen die dat nodig hebben), bijvoorbeeld via aanleunwoningen, aangepaste woningen, beschermd wonen en begeleid zelfstandig wonen. Het aantal beschikbare woonfoyers en aanverwante woonvormen voor jongeren die het moeilijk hebben, wordt uitgebreid.

6. **Herstructurering met de bewoners.** Grootschalige projecten of herstructurering vinden plaats met steun van de bewoners. GroenLinks vraagt van de gemeente, projectontwikkelaars en woningcorporaties om goede inspraak en betrokkenheid van bewoners te organiseren. Bewoners die gedwongen moeten verhuizen vanwege renovatie of nieuwbouw, krijgen een garantie op een tenminste gelijkwaardige woning in dezelfde buurt met een gelijkwaardige huur.
7. **Hoogbouwbeleid.** Rotterdam geeft alleen toestemming voor de bouw van gebouwen boven de 70 meter als er sprake is van excellente architectuur, als er geen windhinder optreedt en als de onderste twee verdiepingen (de plint) een voor de omgeving waardevolle invulling krijgen.

DUURZAME GEMEENTE

GroenLinks vindt dat de gemeente in haar eigen organisatiebeleid het goede voorbeeld moet geven op het gebied van duurzaamheid. In de komende vier jaar komt er een forse vergroening van het eigen wagenpark, de gemeentelijke gebouwen en het aanbestedings- en aandeelhoudersbeleid.

1. **Duurzaam inkopen.** Bij inkoop en aanbesteding vanuit de gemeente gelden duurzaamheid en fair trade voorwaarden. In 2012 koopt de gemeente 100% duurzaam in.
2. **Schoon wagenpark.** Het gemeentelijk wagenpark stapt geleidelijk over op elektrische auto's die rijden op duurzame energie. In 2014 is tenminste twintig procent van het wagenpark elektrisch. Ook de dienstauto's van het college van burgemeester en wethouders worden elektrisch.
3. **Groene bedrijven.** GroenLinks stimuleert duurzaamheid bij bedrijven. De gemeente vraagt de bedrijven waar zij aandeelhouder van is (zoals het Havenbedrijf, Eneco, RET en Evides) een duurzaam beleid te voeren. Bij het verstrekken van subsidies wordt duurzaamheid voor de subsidieontvanger als standaard-

voorwaarde opgenomen.

4. **Aanpak milieucriminaliteit.** GroenLinks wil dat de gemeente zich actiever inzet om milieucriminaliteit te bestrijden doordat deze bestrijding prioriteit krijgt bij politie en inspectie.
5. **Duurzaam evenementenbeleid.** GroenLinks stimuleert duurzame evenementen zoals bijvoorbeeld Rondje Noordereiland. Milieuvriendelijke evenementen zoals bijvoorbeeld de Bavaria City Race krijgen geen vergunningen. De wereldhavendagen worden klimaatneutraal en stil.

AANDACHT VOOR DIEREN

Rotterdam is de enige grote gemeente van Nederland zonder dierenwelzijnsbeleid. GroenLinks wil meer aandacht voor dierenwelzijn en de leefomgeving van dieren in de stad. Er komen veel wilde dieren in de stad voor, maar de leefomgeving wordt steeds beperkter. Door actief beleid kan dat veranderen.

1. **Stadsnatuur.** Bij de inrichting en het beheer van groen houdt GroenLinks rekening met de in het wild levende dieren in de stad. Ecologisch waardevolle planten en bomen verdienen de voorkeur omdat die meer vogels aantrekken. Er komen meer nest- en voedselplaatsen voor vogels, vlinders en vleermuizen. Om huismussen, egels en andere kleine dieren weer terug te krijgen in woonwijken, stelt GroenLinks voor mensen die hun schutting inruilen voor een heg een gemeentelijke hegsubsidie in.
2. **Zwerfdieren.** Om het aantal zwervhonden en zwervkatten terug te dringen, worden alle verkochte honden en katten van een chip voorzien, zodat de eigenaar gemakkelijk gevonden kan worden. Ook wordt zo nodig de opvang voor zwervhonden en zwervkatten uitgebreid.
3. **Duivenoverlast.** GroenLinks stopt het vangen en vergassen van duiven. De bestrijding van de overlast van duiven vindt plaats door manipulatie van de eieren of de toevoeging van anticonceptiemiddel aan het voer in duiventillen.
4. **Dierenwelzijnsbeleid.** GroenLinks vraagt de gemeente Rotterdam integraal dierenwelzijnsbeleid te maken om de leefomgeving en de gezondheid van dieren in de stad beter te waarborgen. Bij grote projecten of beleid dat het welzijn van dieren kan raken, komt er een dierenwelzijnstoets.

Steeds meer Rotterdammers nemen de fiets naar school, naar hun werk of om een boodschapje te doen. In vergelijking met andere grote steden blijft het fietsgebruik in Rotterdam echter nog achter. Zo gebruiken Rotterdammers voor 25 procent van alle ritjes de fiets en van alle Utrechters gaat 40 procent fietsend.

GroenLinks wil het fietsen in Rotterdam aantrekkelijk maken. Fietsen is immers snel, goedkoop en gezond. Het fietsgebruik valt te verbeteren door structurele aandacht voor de fiets bij het ontwerpen en onderhouden van de infrastructuur. Gemeente en deelgemeenten moeten samen zorgen voor meer goede fietsgelegenheden: meer en betere fietspaden en -stallingen, goede doorstroming voor 'zakelijke' fietsers, mooie routes voor recreatieve fietsers, schone en veilige routes voor iedereen.

1. **Meer groen licht voor de fiets.** Bij verkeerslichten krijgen fietsers na maximaal 1 minuut wachten groen licht. Bij alle verkeerslichten krijgt de fiets prioriteit.
2. **Beter stallen.** GroenLinks verbetert de mogelijkheid om je fiets te stallen: bij alle treinstations, bij de grootste metrostations en bij grote winkelcentra komt een gratis bewaakte fietsstalling. Er komen tenminste 20.000 fietsparkeerplaatsen bij het nieuwe Centraal Station in ondergrondse en inpandige stallingen. De wachtlijsten voor fietstrommels worden weggewerkt. Bewoners die een aanvraag voor een fietstrommel doen, krijgen binnen zes weken uitsluitel over hun aanvraag, en bij honorering binnen drie maanden een trommel. Dit geldt ook voor fietsrekjes voor de woning.
3. **Snelle fietsroutes.** Zowel binnen de stad als naar omliggende gemeenten komen er nieuwe snelle fietsroutes. In de komende periode komt er in ieder geval een fietsroute langs het traject van het Hofpleinlijnviaduct naar Den Haag en een fietsroute van het Centraal Station naar de Erasmus Universiteit.
4. **Rood asfalt.** Alle Rotterdamse fietspaden worden in geval van wegonderhoud aangelegd in rood asfalt en zo mogelijk vrijliggend van de autoweg. Dat verhoogt de attentiewaarde voor ander verkeer en fietst prettiger.
5. **Kindlinten.** Naar elke basisschool komen er kindlinten: veilige fiets- en wandelroutes voor kinderen. Op breng- en haaltijden wordt er een parkeerverbod bij basisscholen ingesteld.

VOORRANG VOOR DE FIETS

SNEL EN GOEDKOOP OPENBAAR VERVOER

Openbaar vervoer is essentieel in de stad. Het is schoon, veilig, zuinig en toegankelijk voor iedereen. Vijf jaar geleden is er fors bezuinigd op het openbaar vervoer. Er zijn toen verschillende lijndiensten geschrapt en de frequenties zijn verminderd. In de afgelopen jaren zijn er, mede op initiatief van GroenLinks, weer meer bussen en trams gaan rijden. Het aantal reizigers is weer gegroeid. We willen die trend doorzetten door te zorgen voor meer en sneller openbaar vervoer, en door de ritprijzen te verlagen.

1. **Metroring.** GroenLinks initieert de aanleg van een metroringlijn die de deelgemeenten Delfshaven, Overschie, Hillegersberg/Schiebroek, Kralingen/Crooswijk, Feijenoord en Charlois op elkaar doet aansluiten. De metroring takt op vier plaatsen aan op de bestaande metrolijnen, zodat het openbaarvervoernetwerk in Rotterdam sneller en fijnmaziger wordt.
2. **Terugkeer tram 3.** Tramlijn 3 door Blijdorp komt permanent terug. De bezuiniging op het openbaar vervoer in de wijk Blijdorp wordt daarmee ongedaan gemaakt.
3. **Waterbus.** Er komt een fijnmazig netwerk van milieuvriendelijke waterbussen, met 20 haltes in Rotterdam die goed aansluiten op bestaande OV- en fietsverbindingen. Reizigers kunnen tegen gewoon OV-tarief van de waterbus gebruikmaken.
4. **OV eerst.** Bij nieuwbouwprojecten, zoals de nieuwe Kuip, is het een voorwaarde dat er eerst een OV-verbinding wordt aangelegd.
5. **Halte op 400 meter.** GroenLinks zorgt dat op maximaal 400 meter van elke woning een OV-halte beschikbaar moet zijn. Als dat niet het geval is, wordt het lijnennet daar in de vervoersplannen van 2011 op aangepast.
6. **Betaalbaar OV.** In tegenstelling tot de afgelopen jaren zullen de tarieven voor bus, tram en metro in de komende vier jaar niet meer dan met een inflatiecorrectie verhoogd worden.

SCHONE AUTO'S EN VRACHTWAGENS

Rotterdam is één van de Europese steden met de slechtste luchtkwaliteit. Om de lucht schoner te maken en Rotterdammers gezonder te laten zijn, bevordert GroenLinks het gebruik van schone (bij voorkeur elektrische) auto's. Om van het centrum een aantrekkelijker wandel- en verblijfsgebied te maken, zullen er minder auto's gaan rijden en parkeren. In woonwijken staan auto's bij voorkeur in wijkparkeergarages, zodat er op straat ruimte komt voor groen en spelende kinderen.

1. **Elektrische auto's.** GroenLinks stimuleert het gebruik van elektrische auto's, door een netwerk van oplaadpunten aan te bieden endoor een toename van de beschikbaarheid van elektrische deelauto's.
2. **Autoluw centrum.** De Coolsingel wordt autovrij. De rest van het centrum wordt autoluw en waar mogelijk autovrij door de toegang te beperken van laad- en losverkeer en bestemmingsverkeer. Er komen geen nieuwe parkeergarages in het centrum. De garages bij de Bijenkorf, V&D en het WTC worden zo mogelijk uitgekocht. Langs de ring komen transferia (P+R-voorzieningen) met een goede aansluiting op snel openbaar vervoer naar het centrum.
3. **Schoon parkeren.** De parkeertarieven worden gedifferentieerd: vervuilende auto's betalen meer en schone auto's minder.
4. **Parkeertarieven.** De vergunningen en tarieven voor parkeren op straat worden duurder dan de vergunningen en tarieven in wijkstallingsgarages. Daarmee stimuleert GroenLinks mensen om hun auto binnen te parkeren waardoor er meer ruimte op straat komt voor kinderen en groen.
5. **Milieuzone.** De milieuzone die vuile vrachtwagens weert, wordt uitgebreid tot het hele gebied binnen de ring. Ook bestelbusjes en personenauto's komen onder de milieuzone te vallen.
6. **Duurzame distributie.** GroenLinks vraagt de gemeente om, naar Nijmeegs voorbeeld, samen met distributeurs een distributiesysteem op te stellen waarbij winkels in het centrum worden bevoorraadt met schone, kleine busjes in plaats van grote vrachtwagens.
7. **80 km op de ring.** Op heel de ring komt een 80 km zone. De 80 km zones op de A13 bij Overschie en de A20 blijken een positief effect te hebben op de luchtkwaliteit en zorgen bovendien voor minder filevorming.
8. **A13/A16 ondergronds.** Als de A13/A16 wordt aangelegd gebeurt dit alleen met een tunnel onder de Rotte en het Lage Bergse bos en wordt hij ter hoogte van het Schiebroeksepark/Vlinderstrik weggewerkt onder een landschapsheuvel. In dat geval wordt de A13 bij Overschie een gewone stadsweg.

**GROENLINKS ROTTERDAM
WIL EEN VOORUITSTREVENDE,
MODERNE EN SCHONE STAD
VOOR ALLE ROTTERDAMMERS,
DIE ER SAMEN WILLEN LEVEN**

SOLIDE FINANCIËN

GroenLinks heeft grote ambities voor een nieuwe collegeperiode. In dit programma staan de ideeën die we de komende vier jaar willen realiseren om van Rotterdam een toekomstbestendige, groene, sociale en gezonde stad te maken waar mensen graag wonen, werken en recreëren. Een groot aantal voorstellen kunnen (gedeel-

telijk) gefinancierd worden uit bestaande gemeentelijke en rijksbudgetten. In de twee tabellen hieronder staat een overzicht van de extra (structurele) investeringen die nodig zijn om de ambities van GroenLinks waar te maken en de extra opbrengsten (financiële dekking) om die ambities te betalen.

EXTRA UITGAVEN

Beleidsveld	Extra structureel per jaar	Investering
1.1 Werk voor iedereen	4,0 miljoen euro	
1.2 Diversiteit als kracht	4,0 miljoen euro	
1.3 Betrokken bewoners	0,4 miljoen euro	
1.4 Toegankelijke zorg	3,3 miljoen euro	
1.5 Bruisende kunst en cultuur	2,0 miljoen euro	15,0 miljoen euro
1.6 Sportieve wijken	5,0 miljoen euro	
1.7 Impuls voor het onderwijs	21,5 miljoen euro	
1.8 Ruimte voor jongeren	1,3 miljoen euro	1,0 miljoen euro
1.9 Effectief veiligheidsbeleid	(budgetneutraal)	
1.10 Internationale solidariteit	0,5 miljoen euro	
2.1 Ambitieuw klimaatbeleid	20,5 miljoen euro	10,0 miljoen euro
2.2 Duurzame haven	0,1 miljoen euro	0,5 miljoen euro
2.3 Innovatieve economie	3,5 miljoen euro	10,0 miljoen euro
2.4 Ruimte voor groen en water	4,0 miljoen euro	20,0 miljoen euro
2.5 Aantrekkelijke woonstad	0,3 miljoen euro	10,0 miljoen euro
2.6 Duurzame gemeente	0,3 miljoen euro	2,0 miljoen euro
2.7 Aandacht voor dieren	0,7 miljoen euro	0,5 miljoen euro
2.8 Voorrang voor de fiets	1,5 miljoen euro	5,0 miljoen euro
2.9 Snel en goedkoop openbaar vervoer	2,0 miljoen euro	5,0 miljoen euro
2.10 Schone auto's en vrachtwagens	5,0 miljoen euro	
Totaal	74,9 miljoen euro	94,0 miljoen euro

FINANCIËLE DEKKING

Dekkingspost	Structureel per jaar	Incidenteel
Verkoop gemeentelijke parkeergarage(s)		60,0 miljoen euro
Meer kostendekkende afvalstoffenheffing	10,5 miljoen euro	
Meer kostendekkende rioolheffing	3,0 miljoen euro	
Marktconforme parkeertarieven (oplopend)	23,5 miljoen euro	
Personeelsreductie bestuursdienst	5,5 miljoen euro	
Beperking externe inhuur adviseurs	2,0 miljoen euro	
Besparing ICT met gebruik van open source	6,0 miljoen euro	
Ontschotting gemeentelijke organisatie	20,0 miljoen euro	
Stopzetting lobby Olympische Spelen		1,6 miljoen euro
Toepassen burgemeestersnorm salarissen	0,7 miljoen euro	
Besparing energiekosten door isolatie/zuinige verlichting	2,6 miljoen euro	
Stopzetten Rotterdamwet	0,8 miljoen euro	
Minder reizen door raadsleden/wethouders/ambtenaren	0,3 miljoen euro	
Onttrekking Investeringsfonds Rotterdam		32,4 miljoen euro
Totaal	74,9 miljoen euro	94,0 miljoen euro

Een aantal voorstellen hebben we niet in het overzicht kunnen opnemen, omdat de verdeling van de kosten tussen gemeente, stadsregio, provincie en Rijk niet te voorspellen zijn. Het gaat specifiek om de aanleg van de metroring en de inpassing van de A13/16. De verwachting is dat het grootste deel van de kosten van die projecten door het Rijk worden bekostigd. Een eventuele gemeentelijke bijdrage kan gedekt worden door een extra onttrekking uit het Investeringsfonds Rotterdam.

In het bovenstaande overzicht zijn alleen de extra uitgaven opgenomen. Veel van de voorstellen in dit programma kunnen zonder extra kosten gefinancierd worden. Hieronder staat puntsgewijs aangegeven met welke methodiek wij nieuw beleid budgetneutraal financieren.

1. **Verevening.** Voorbeeld: met een opslag op de grondprijns financieren we stimuli voor duurzaam bouwen. De opbrengst van de opslag komt direct weer ten goede aan de desbetreffende projectontwikkelaar. De kostprijs van het gebouw is daardoor hoger, maar de gebruikerskosten gedurende de levensloop zijn goedkoper.
2. **Nieuw voor oud.** Voorbeeld: Het stopzetten van gebruik van bijvoorbeeld mosquito's of cameratoezicht levert geld op, dat we vervolgens inzetten voor stadswachten of buurtagenten.
3. **Gebruik slimme financieringsconstructies.** Voorbeeld: Duurzame investeringen in gemeentelijke gebouwen of in straatverlichting leveren op termijn geld op door besparingen op energiekosten en door waardestijging van het object. De kosten gaan voor de baten uit, maar per saldo zijn de maatregelen budgetneutraal.
4. **Integraal begroten.** Voorbeeld: Sociaal beleid laat zich vaak terugbetalen op andere beleidsterreinen. Noodhulp aan mensen zonder verblijfsstatus bespaart bijvoorbeeld een factor drie tot vijf op de maatschappelijke kosten voor acute gezondheidszorg, veiligheid, criminaliteit en overlast.
5. **Meer kwaliteit voor hetzelfde geld.** Voorbeeld: Bij de volledige herinrichting van een straat zijn de meerkosten voor de aanleg van een vrij liggend fietspad nihil.

Kortom, niet alleen voor een kosmopolitische en groene stad moeten Rotterdammers bij GroenLinks zijn, maar ook voor solide financiën en een betrouwbare en eerlijke overheid!

COLOFON

VORMGEVING

Zinnebeeld, Rotterdam

UITGAVE

GroenLinks Rotterdam

Postbus 70012

3000 KP Rotterdam

tel. 030-2399900

fax 030-2300342

info@groenlinks.nl

www.groenlinks.nl

januari 2010